Adviesaanvraag college aan dagelijks bestuur

Invullen door directie:

Onderwerp adviesaanvraag:	Bestuurlijke reactie op evaluatie bestuurlijk stelsel
Portefeuille:	Democratisering en bestuurlijk stelsel
Directie:	Bestuurs- en managementadvisering
Datum behandeling college	27-05-2025
Datum adviesaanvraag:	28-04-2025
Deadline ontvangst advies:	11-7-2025
Advies mailen naar:	Thijs.de.groot@amsterdam.nl; e.vanslijpe@amsterdam.nl
Meegestuurde stukken:	• Voorgenomen bestuurlijke reactie op de evaluatie bestuurlijk stelsel Amsterdam • Bestuurlijke rapportage evaluatie BS Amsterdam van Necker • Onderzoeksrapport evaluatie BS Amsterdam van Necker • Memo BC Weesp over de bestuursvorm Weesp met de samenvatting interviews en de aanbiedingsbrief voor het college
Heeft er consultatie vooraf plaatsgevonden?	Interviews met een aantal leden van DB's, SDC's en Bestuurscommissie Weesp

Invullen door stadsdeel:

Stadsdeel:	West
Procesbegeleider:	Hans Schoemaker
Datum weekstart/staf:	1 juli
Datum stadsdeelcommissie:	nvt
Datum dagelijks bestuur:	8 juli
Registratienr. (optioneel):	…

Over gevraagde adviezen: Conform de Verordening stadsdelen en stadsgebied Amsterdam 2022:

- (art. 12, lid 1) betrekken college en BM het DB bij voorbereiding van stedelijke kaders als deze kaders betrekking hebben op taken en bevoegdheden van DB of DB een rol krijgt in uitvoering van die kaders, of
- (art. 12, lid 2) als college of BM voornemens is over stedelijke kaders een besluit te nemen of voornemens is een ander besluit te nemen waarbij belangen van een of meer stadsdelen zijn betrokken, in ieder geval bij het vaststellen van bestemmingsplannen, wint college of BM bij DB advies in.

DB legt deze adviesaanvragen voor aan SDC (art. 19).
Bij besluitvorming maakt DB inzichtelijk wat het advies van SDC is en hoe eventuele voorstellen of moties als bedoeld in art. 30, lid 3, zijn verwerkt. DB neemt het advies van SDC over indien het is vastgesteld met meerderheid van stemmen en past binnen stedelijke en budgettaire kaders. DB kan uitsluitend schriftelijk met zeer zwaarwegende redenen afwijken van het advies of voorstel van SDC. (art. 19, lid 5) Als standpunten van stadsdeelcommissieleden bij uitbrengen van advies uiteenlopen, worden in het advies standaard alle verschillende standpunten binnen commissie kenbaar gemaakt. (art. 30, lid 5)

Adviesvraag college

Dit voorjaar zijn twee evaluaties uitgevoerd over onderdelen van het bestuurlijk stelsel in gemeente Amsterdam. De eerste evaluatie richt zich op de doorontwikkeling van het bestuurlijk stelsel en is uitgevoerd door het bureau Necker. Deze evaluatie geeft uitvoering aan de motie van raadslid De Grave-Verkerk, die door de raad is aangenomen op 8 juli 2021 (motie 540.21, TA2021-000852). De tweede evaluatie heeft betrekking op de bestuursvorm voor het stadsgebied Weesp die is afgesproken bij de fusie met de gemeente Amsterdam in 2022 en is vastgelegd in het bestuursakkoord met Weesp.

Het college heeft een voorgenomen bestuurlijke reactie over de evaluatie bestuurlijk stelsel 2025 opgesteld mede op basis van beide evaluaties. Het college vraagt u om uw visie op de voorgenomen bestuurlijke reactie te geven. Tevens geven we in overweging in uw advies voor zover voor u relevant voorstellen en suggesties mee te geven over de

volgende vragen. Deze worden ook in de adviesaanvragen aan de SDC's en de Bestuurscommissie Weesp gesteld en in de discussienota voor de raadscommissie SED.

- Hoe kunnen de DB's en SDC's hun bijdrage aan participatie versterken, waaronder het bereiken van nu minder vertegenwoordigde inwoners?
- Wat zou helpen om de controlerende rol van de SDC's op de DB's beter te laten werken?
- Hoe kunnen de stedelijke adviesaanvragen aan de stadsdelen en de advisering daarop verder worden toegespitst op aspecten, die voor de stadsdelen relevant zijn, en kan de kwaliteit van dit adviesproces verder worden verbeterd?
- Welke meerwaarde en mogelijkheden ziet u om het onderlinge samenspel tussen de Raad en SDC's te versterken?
- Welke adviezen geeft u mee om te komen tot een andere lange termijn ontwikkelaanpak om het bestuurlijk stelsel te versterken dan die van de afgelopen decennia?

Om DB's en SDC's van de stadsdelen en de Bestuurscommissie Weesp de ruimte te geven ieder vanuit hun eigen rol en perspectief hun visie te geven, ontvangen zij ieder een eigen adviesaanvraag.

Bij deze adviesaanvraag heeft u 6 weken de tijd om te adviseren. Het is van belang om uw adviezen voor de zomer binnen te hebben, zodat er in het zomerreces voldoende tijd is om de adviezen te verwerken in de definitieve bestuurlijke reactie en de wijziging van de Verordening op de stadsdelen en het stadsgebied Weesp. De gewijzigde Verordening wordt najaar 2025 ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad. Dit is noodzakelijk vanwege de voorbereidingen van de gemeenteraadverkiezingen 2026. We zien uw advies graag tegemoet.

Advies dagelijks bestuur

Advies van het dagelijks bestuur aan het college

Het dagelijkse bestuur van West heeft met interesse kennis genomen van het onderzoeksrapport en de bestuurlijke rapportage over de evaluatie van het Bestuurlijk Stelsel 2025 alsmede de voorgenomen bestuurlijke reactie daarop.

De indruk van het dagelijks bestuur in West is dat het bestuurlijk stelsel over het algemeen goed werkt. We delen dan ook de voorgestelde ontwikkeling om het stelsel verder te optimaliseren en tot wasdom te laten komen. Veel van de voorgestelde punten uit de bestuurlijke reactie onderschrijven wij zoals het belang van het helder communiceren en toegankelijk maken van informatie over het bestuurlijk stelsel. Voor veel bewoners in West is niet duidelijk wat het verschil is tussen raad, SDC, college of DB en wanneer je je tot welk orgaan kan wenden. In ons advies zullen we eerst wat algemene punten aanstippen uit de bestuurlijke reactie en vervolgens dieper ingaan op de gestelde vragen.

Op pagina 5 van de bestuurlijke reactie staat:
"*Bij de controlerende taak toetst de SDC of het dagelijks bestuur zijn taken als verlengd lokaal bestuur van het college uitvoert in lijn met vastgesteld stedelijk beleid en door de stadsdeelcommissie binnen die kaders uitgebrachte adviezen*."

Dit vinden wij een te nauwe omschrijving van het werk van het dagelijks bestuur. Naast dat wij vastgesteld stedelijk beleid uitvoeren, kijkt het dagelijks bestuur ook waar stedelijk beleid eventueel anders kan. Als stadsdeelbestuurders worden wij voortdurende geconfronteerd met verschillende belangen waar we een weg in willen en moeten vinden.

Wij adviseren de tekst aan te passen naar:

"*Bij de controlerende taak toetst de SDC of het dagelijks bestuur zijn taken als verlengd lokaal bestuur van het college uitvoert in lijn met vastgesteld stedelijk beleid, de belangen van de bewoners van het stadsdeel en door de stadsdeelcommissie binnen die kaders uitgebrachte adviezen*."

Op pagina 7 over het versterken samenspel DB's en college adviseren wij een bestuursconferentie te beleggen waarin wij gezamenlijk als dagelijkse besturen en het college kijken hoe wij het samenspel verder kunnen versterken. Hierbij dient het evaluatierapport van Necker de bestuurlijke reactie als bron voor informatie en inspiratie.

Tevens adviseren wij om de rechtspositie van DB'ers (ontslag- en pensioenregeling) te verstevigen en dit op te nemen in de verordening.

Verderop pagina 7 wordt ingegaan op de positie van de SDC en de raad.
Eén van de knelpunten die wij zien is dat de raad/college nog te vaak adviezen van de SDC naast zich neerlegt zonder duidelijke reden. We herinneren er graag aan dat ook nu al in de verordening is vastgelegd dat er in een vorm moet worden teruggekoppeld wat er is gebeurd met de stadsdeeladviezen op een adviesaanvraag. Wij adviseren het college en de raad om:

- Alle gevraagde adviezen rechtstreeks naar de SDC's te sturen.
- De inzichtelijkheid van de termijnagenda te verbeteren
- Transparantie en een duidelijke terugkoppeling over het SDC-advies
- Indien het college het SDC-advies naast zich neerlegt, de motivering terugkoppelt aan de SDC
- De SDC in het geval dat een advies niet wordt meegenomen kan inspreken tijdens de behandeling
- De sdc? inzicht te geven in de financiën en de begroting van het stadsdeel
- Ambtelijke bijstand te bieden voor de SDC t.b.v. adviesaanvragen en eigen voorstellen

Aansluitend op pagina 9 over de *Betere terugkoppeling over verwerking van stadsdeeladviezen* staat dat DB's verantwoordelijk blijven voor deze terugkoppeling naar de SDC's. Wij adviseren dat dit een ambtelijk proces blijft via de griffier van de SDC.

Pagina 12. Bewonersloketten
In West kreeg het bewonersloket weinig bezoekers afgelopen periode. Wij adviseren om in gezamenlijkheid te experimenteren met laagdrempelig vormen van contact tussen stadsdeel, DB en bewoners in de volgende periode.

Pagina 12. Lopende evaluatie stadsdeelpanels
Als één van de stadsdelen met ervaring met het stadsdeelpanel willen we graag adviseren over voorgestelde aanpassingen aan de verordening wat betreft stadsdeelpanels. Juist ook als deze beperkt van vorm zijn. Wij adviseren om een adviesaanvraag naar de DB's van de stadsdelen op te stellen.

Nu zullen wij verder ingaan op de gestelde vragen:

1. Hoe kunnen de DB's en SDC's hun bijdrage aan participatie versterken, waaronder het bereiken van nu minder vertegenwoordigde inwoners?

Goede participatie kost tijd en middelen. De praktijk leert dat de meest effectieve manier om (minder vertegenwoordigde) inwoners te bereiken en betrekken is door fysiek aanwezig te zijn in de straten, buurten en wijken van Amsterdam. Dit geldt niet alleen voor SDC en DB, maar ook voor ambtenaren. Vanuit de wettelijke eisen die voortvloeien uit de Omgevingswet en de Wet versterking participatie op decentraal niveau is het college verplicht hier invulling aan te geven. Voldoende capaciteit en middelen voor goede participatietrajecten is dus niet alleen belangrijk, het is een randvoorwaarde.

2. Wat zou helpen om de controlerende rol van de SDC's op de DB's beter te laten werken?

Een goed werkende SDC begint met een duidelijk besef van de rechten en plichten van een SDC. Een duidelijk inwerkprogramma is daarbij cruciaal. Het is van belang dat de SDC inzicht krijgt in haar budgetrecht. Dit staat ook expliciet genoemd in de aanbevelingen uit het Necker rapport. Daar zien we nog (te) weinig van terug in de bestuurlijke reactie. Een tweede kans om de SDC's te versterken ligt in het bieden van meer ambtelijke ondersteuning, training en begeleiding. Denk hierbij bijvoorbeeld aan hulp bij het schrijven van adviesaanvragen en moties, waar informatie te vinden is. Op den duur verdient zich dit vanzelf terug in de vorm van beter geformuleerde moties en adviezen. We adviseren het college dan ook om hier capaciteit en middelen voor vrij te maken.

3. Hoe kunnen de stedelijke adviesaanvragen aan de stadsdelen en de advisering daarop verder worden toegespitst op aspecten, die voor de stadsdelen relevant zijn, en kan de kwaliteit van dit adviesproces verder worden verbeterd?

DB en SDC hebben ook de mogelijkheid om geen advies uit te brengen. Het lijkt ons onwenselijk als al van te voren stedelijk wordt bepaald welke aanvragen wel en welke niet naar de stadsdelen gaan. Als een aanvraag niet relevant is kunnen stadsdelen zelf de afweging maken geen advies uit te brengen. Wel zien wij meerwaarde in de toevoeging van een "verwachte impact op het stadsdeel" alinea aan de adviesaanvraag. Dit zal de stadsdelen beter in staat stellen zelf de afweging te maken, of zij wel of niet een advies willen uitbrengen.

4. Welke meerwaarde en mogelijkheden ziet u om het onderlinge samenspel tussen de Raad en SDC's te versterken?

Eén van de problemen die wij zien is dat de raad/college nog te vaak adviezen van de SDC naast zich neerlegt zonder duidelijk redenen waarom. We herinneren er graag aan dat ook nu al in de verordening is vastgelegd dat er in een vorm moet worden teruggekoppeld wat er is gebeurd met de stadsdeeladviezen op een adviesaanvraag. Graag zouden wij zien dat hier in alle gevallen recht aan wordt gedaan en de stadsdeelcommissie wordt uitgenodigd desgewenst in de commissiebehandeling (stedelijk) de raadsleden zelf mee te geven wat hun advies was.

5. Welke adviezen geeft u mee om te komen tot een andere lange termijn ontwikkelaanpak om het bestuurlijk stelsel te versterken dan die van de afgelopen decennia?

Hierbij sluiten we aan bij het besluit om niet te wachten tot het einde van de bestuursperiode om te evalueren, maar om een evalueren en leren traject op te zetten dat de gehele bestuursperiode doorloopt.
Wij adviseren om daar meteen bij de start van de volgende bestuursperiode mee te beginnen.

Reactie college op advies dagelijks bestuur